

U SPOMEN

DRAGUTIN ROSANDIĆ

(Gospić, 18. kolovoza 1930. – Zagreb, 5. svibnja 2019.)

Učitelj učiteljâ

U Zagrebu je 5. svibnja 2019. godine, u 89. godini, preminuo prof. dr. sc. Dragutin Rosandić, poznati hrvatski filolog, vodeći metodičar nastave hrvatskog jezika i književnosti, autor mnogobrojnih udžbenika te dugogodišnji profesor na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Dragutin Rosandić rođen je u Gospiću 18. kolovoza 1930. Diplomirao je 1954. godine hrvatski i ruski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a doktorirao 1965. godine temom *Pripovjedna proza Vjenceslava Novaka*. U početku svoga obrazovnoga djelovanja radio je kao osnovnoškolski učitelj hrvatskog jezika. U tome je razdoblju objavio svoj prvi stručni rad koji je najavio njegovu metodičku usmjerenost. Godine 1954. postao je profesorom varaždinske gimnazije i pokrenuo istraživačke projekte o stjecanju estetske kompetencije u nastavi književnosti. Dolaskom u Zagreb zaposlio se kao profesor na Klasičnoj gimnaziji, a tada počinje pisati i školske udžbenike te priručnike za nastavu književnosti. Od 1962. godine do umirovljenja radi na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Dvije je godine bio asistent na Katedri za noviju hrvatsku književnost, a zatim prelazi na Katedru za metodiku nastave hrvatskog jezika i književnosti kojoj je bio jedan od suosnivatelja te dugogodišnji predstojnik. Riječ je o prvoj metodičkoj katedri na Sveučilištu u Zagrebu, što je označilo početak novog metodičkog pristupa koji stavlja književno djelo u središte nastavnog procesa i uvodi učenika u literarno-estetsku komunikaciju. Sa Stjepkom Težakom bio je suosnivač Zagrebačke metodičke škole te je afirmirao metodiku kao znanstvenu disciplinu. Njegovim su svesrdnim zalaganjem otvorene metodičke katedre i na ostalim nastavnim fakultetima u Hrvatskoj, a 1973. pokrenuo je i poslijediplomski studij metodike nastave jezika i književnosti. U mirovinu odlazi 2000. godine, kao redoviti profesor u trajnome zvanju.

Rosandićeva znanstvena i stručna djelatnost snažno je utjecala na suvremeni metodički način promišljanja, na istraživanja metodičke problematike i na interdisciplinarno povezivanje znanstvenih spoznaja u cjelovit i svrhovit metodički sustav. U svojim mnogobrojnim radovima, člancima i knjigama, profesor Rosandić poticao je znanstveno-istraživački pristup književnome odgoju i obrazovanju, temeljen na korelacijsko-integracijskim i problemskim načelima pri oblikovanju stvaralačkoga i učinkovitoga školskoga poučavanja. Njegov ga izniman i opsežan metodički opus s pravom svrstava među najistaknutije književne znanstvenike. Razvio je teorijski koncept metodike nastave hrvatskoga jezika, s osobitim naglaskom na odrednice metodike književnosti koje su utemeljene u njegovim metodičkim radovima i monografijama, posebice u prvoj hrvatskoj sustavnoj metodici književnoga odgoja (*Metodika književnoga odgoja*, 1986., 1989., 2005.). U skladu sa znanstvenom epistemologijom, osmislio je, oblikovao i u praksi provodio poseban metodički sustav književnoga obrazovanja koji se u stručnoj literaturi i danas naziva Zagrebačka (Rosandićeva) metodička škola.

Profesor Rosandić bio je i vrlo plodonosan pisac stručnih publikacija. Samostalno ili u suautorstvu napisao je brojne srednjoškolske udžbenike i priručnike za nastavnike (*Pristup književnom djelu*, 1962.) te sveučilišne udžbenike (*Pismene vježbe u nastavi hrvatskoga ili srpskog jezika*, 1990.; *Hrvatski jezik u srednjoškolskoj nastavi*, 1996.; *Metodika književnoga odgoja*, 2005.). Njegove prosudbe književnosti i

jezika obilježavaju znanstvenika koji „revno prati sve ono što se na tim područjima zbiva, nastojeći uvijek naći poveznicu između književnih i jezičnih predložaka i metodike, otvarajući tako metodičke horizonte i potvrđujući se kao kreativan autor koji znanstvenom radoznalošću pristupa bogatim i slojevitim književnim i jezičnim sadržajima te ih metodički oblikuje kao nove književne i jezične spoznaje“ (iz recenzije Jože Skoka u knjizi *Moje prosudbe i prosudbe mogega opusa*, 2010.).

Osim bogate znanstveno-nastavne djelatnosti na Filozofskom fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu, profesor Rosandić bio je vrlo angažiran u stručnim krugovima, aktivima hrvatskoga jezika i književnosti, u stranim i domaćim projektima, u medijima i javnim nastupima. Sa Školskim radijem započeo je suradnju još šezdesetih godina prošloga stoljeća ostvarivši niz emisija namijenjenih nastavi hrvatskoga jezika i književnosti (Kultura govorenja). Suradivao je i u Obrazovnome programu Hrvatske televizije te objavljivao stručne članke u tiskovnim medijima. Uz to, obnašao je niz javnih dužnosti pa je godine 1998. imenovan predsjednikom Hrvatskoga školskoga vijeća pri Ministarstvu obrazovanja, sa zadaćom izrade projekta o promjenama hrvatskoga školskoga sustava. Kao uspješan predavač gostovao je na brojnim stranim sveučilištima (Ljubljana, Maribor, Sarajevo, Novi Sad, Beograd, Malmö, Göteborg, Stockholm, Uppsala, Beč, Hessen). Za svoj je dugogodišnji uspješan rad dobio mnoge nagrade i priznanja: Državna nagrada „Ivan Filipović“ za unaprjeđivanje obrazovanja, Državna nagrada „Ivan Filipović“ za znanstveni rad u području obrazovanja, Državna nagrada „Ivan Filipović“ za životno djelo, Nagrada „Davorin Trstenjak“ za najboljega pisca udžbenika, Nagrada Školskih novina za informiranje u obrazovanju „Tone Peruško“, Priznanje Grada Gospića, Medalja Sveučilišta u Göteborgu za unaprjeđivanje nastave materinskoga jezika u dijaspori, Priznanje Slavenskoga instituta u Lundu za unaprjeđivanje nastave materinskoga jezika u dijaspori i sudjelovanje u JUBA projektu.

Širok je bio raspon Rosandićeve djelovanja. Uz književno-znanstveni, kritički, teorijski, stručno-praktički i udžbenički opus, posebice se isticao po svome specifičnome nastavnome radu. Njegova su predavanja obilježila i moje studiranje. Poučavao je razumljivo, zorno, „bez zadržke“. Usmjeravao je i savjetovao šireći nam vidike, poticao je stvaralački pristup i osobnu estetsku recepciju književnoga teksta. Uz njegovo se ime vezivala atribucija „učitelj učitelja“ jer je nadahnjivao generacije studenata, doktoranada, bio mentor mnogim školskim učiteljima i profesorima književnosti koji su upravo u Rosandićevim predavanjima, udžbenicima i priručnicima te u njegovu metodičkom pristupu učeniku kao estetskom subjektu, literarno-estetskoj komunikaciji i estetskoj spoznaji tražili ishodište te pronalazili inspiraciju. Učitelj učitelja u pravome smislu riječi.

Iza profesora Rosandića ostat će njegova djela u kojima je riječju, ali i vlastitim primjerom pokazao kako poučavati, proučavati, učiti i voljeti hrvatski jezik i književnost.¹ Ogleda se to i u njegovim stihovima Učitelju stvaraocu:

*„Tebi koji svakoga dana za radnim stolom stvaraš sutrašnji dan
u učionici i nestrpljivo ga očekuješ.*

...

*Tebi koji si osvjedočen da radiš najljudskiji posao,
tebi koji u sebi nosiš stvaralački zanos i nemir.
Neka tvoje djelo bude uzor drugima i trajno nadahnuće
onima koji dolaze i koji će doći koračati stazama
kojima si i ti koračao.*

Neka tvoje djelo bude iskra iz koje će nastajati nova svjetlost.“

Počivajte u miru, dragi profesore!

Dunja Pavličević-Franić

---

¹ Kronološka bibliografija profesora Rosandića objavljena je 2010. u časopisu Metodika (god. 11., br. 2., str. 264. – 312.) u povodu njegovih obljetnica – 80. obljetnice života i 60. obljetnice pisanog stvaralaštva.

25 GODINA HAŠEKA

Šandor Dembitz

Uvod

 me iz naslova čitatelja vjerojatno najprije podsjeća na Dobrog vojaka Švejka a ponekog, možda, i na Ljudevita Jonkea, prvog urednika Jezika, prevoditelja romana na hrvatski. Za razliku od Čeha Jaroslava Haška, koji je svoju svjetski poznatu satiru pisao tijekom i nakon Velikoga rata, hrvatski je vojnik Švejk – pridjev „dobar“ namjerno je izostavljen – svoj Hašek počeo pisati tijekom Domovinskoga rata te ga i dandanas dopisuje.

Hašek je pohrvaćeni oblik akronima *Hascheck*, izvedenog iz naziva Hrvatski akademski *spelling checker*, i označava jezgrenu sastavnicu mrežnoga pravopisnog provjernika koji u različitim oblicima, danas na adresi <https://ispravi.me/>, od 21. ožujka 1994. stoji na raspolaganju svima koji žele da im se tekst prije objavljivanja strojno provjeri.